

WOWstories!

Естафета чемпіонів. Здобутки Полтавського обласного інституту післядипломної освіти

«Місія здійсненна» — слоган, що може характеризувати напрямок на впровадження інфомедійної грамотності (ІМГ), взятий командою ПОІППО ім. М.В. Остроградського. А ще — розуміння, що будь-яка освітня інновація має врешті набути ознак сталого тренду. Сталість досягається тотальною інтеграцією навичок роботи з інформацією в професійну діяльність педагога, у класичні питання «Що вчити?», «Як навчити?», а головне — «Для чого навчання?». Практики ІМГ дозволяють зробити освітній процес не лише актуальним та цікавішим, вони, по суті, роблять його живим!

Результати імплементації проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність» у ПОІППО

Методична робота.

- Розроблено і сертифіковано IREX три навчальні тренінгові програми для педагогічних працівників
- Видано посібник: <https://ed.poippo.pl.ua/handle/022518134/373>
- Зроблено перехід в цифровий формат. Буквально «з коліс», після завершення зимової школи, під час локдауну на онлайн майданчику з квітня 2020 року працює консультативний пункт з інструментарію ІМГ для дистанційної освіти. Залучено понад 300 освітян.
- Розроблено вправи для дистанційних форм навчання ІМГ, деякі з них опубліковано в посібнику IREX.

Успішні практики.

- Тотальна інтеграція інфомедійної грамотності в ПОІППО. Медіаосвіта інтегрується у всі програми, для всіх груп педагогічних працівників, задіяні: вчителі гуманітарних, математичних, природничих, мистецьких спеціальностей, вихователі закладів довілля, керівники гуртків, педагоги-організатори, соціальні педагоги, психологи, педагоги інклюзивної освіти тощо. Інститут немає окремого курсу, але ІМГ імплементується у блоках КПК з філософії освіти, менеджменту освіти, методики та змісту освіти. В кількісних показниках число освітян, що долучаються до тематики базового курсу ІМГ та розуміння його впровадження для дітей за 2020-2021 роки вимірюється кількома тисячами осіб загалом.
- ІМГ як методологію роботи з інформацією окремим модулем запроваджено в систему підвищення кваліфікації керівних кадрів в освіті, в тому числі новопризначених директорів ЗЗСО.
- Базові практики ІМГ застосовуються у навчанні та сертифікації актуальних тем, пов'язаних з НУШ: формувальне оцінювання (текст/контекст), інклюзія (стереотипи), академічна доброчесність (джерела, цитати), інституційний аудит (робота з документами, статистикою).

- Медіаосвітні майстер-класи є частиною позакурсних інноваційних заходів: івентів з лідерства, кар'єрних тренінгів, батьківських форумів, стратегічних сесій в громадах області, програм підготовки посадовців місцевого самоврядування, наукових конференцій.
- Налагоджено співпрацю з ГО, бібліотеками іншими потенційними провайдерами ІМГ, консультації та стажування для активістів.
- Викладачі беруть за основу тему ІМГ у своїх статтях, публікаціях, участі у конференціях. Створено дизайн освітнього простору «Третій вчитель», там проведено дослідження рівня візуальної грамотності вчителів початкової школи, що пілотують НУШ. Розроблено об'єктивні критерії оцінки медіасередовища школи як умови розвитку ІМГ. Порушена тема роботи з інформацією для ефективного самоменеджменту.

«Наш стиль полягає у тому, що ми рухаємося впоперек руху. Завжди шукаємо розширення та маємо індивідуально-провокативний підхід. Якщо можна дати назву нашій роботі та імплементації загалом, я б охарактеризувала її так: «Імплементація ІМГ між ексклюзивом та інклюзією». Рефлексуючи власний досвід і досвід в проєкті IREX, однозначно можу стверджувати, що тема медіаграмотності з одного боку набуває найширшого у суспільстві значення», — зазначає Тетяна Устименко, професорка кафедри менеджменту освіти.

Викладачка переконана, що набуття навичок ІМГ має знаходитися в балансі. Тобто, не потрібно це явище подавати як феномен, має бути усвідомленням на рутинному рівні. До прикладу наводить правила дорожнього руху. Їх мають знати не тільки водії, а й звичайні перехожі, щоб забезпечити себе. Медіаосвітній рух, на думку Тетяни, це не рятівний жилет, а звичайна справа.

«Треба розуміти, що дорослі навчаються по своїм причинам та в певних умовах. Є чуда вправа, називається **«Море»**.

Суть: Я запрошую всіх на море. Всі хочуть на море? Зазвичай — це більшість. А чи всі вмюють плавати? Як правило, в будь-якій дорослій аудиторії знайдуться люди, які не вмюють плавати. Тут побіжно вже виникає питання «Чому всі так легко згодилися на море, якщо не всі вмюють плавати?». І от, ми всі вже на морі. Хто вміє плавати — попливе одразу. Хто не вміє плавати, все одно піде в воду, почне хлюпатися, якимось бризкатися. Проте для нього важливо відчувати берег, тому він буде в одному місці, яке йому здається безпечним, але він все одно зайде в воду.

Власне розпаковка цієї вправи. На справді, всі люди вмюють плавати. З точки зору фізики, вода тримає всіх, особливо солоня морська вода. Тому людина, як фізичний об'єкт, тримається на воді. І це визначення, вмієш чи не вмієш плавати, знаходиться лише у нас в голові. Важливо, щоб ти повірив, що ця вода буде тебе тримати, а тоді вже не важливо яким стилем пливеш.

Повертаючись до початку цієї вправи, коли сказала, що запрошую всіх на море, всі уявили собі пляж, берег, пісок, лежанок. Але море це не тільки штиль. Море може бути темним, штормовим, з великими хвилями. На таке море хочеться потрапити без плавзасобів? Треба розуміти, що море буває різним: біля берега буває ласкавим, а десь глибше буває зовсім протилежним. Тоді прийняття рішення, що плавзасоби потрібні — очевидне. В освіті дорослих, важливо їх «занурити» у це море, дати зрозуміти, що потрібні інструменти захисту.

Психіка дорослої людини зав'язана на стандартних успішних процедурах і змусити вчитися дорослу людину дуже важко. Для нас дуже важливо, що ми як інститут післядипломної освіти зайшли в освіту дорослих і це означає, що ми імплементуємо

інфомедійну грамотність саме через розуміння де і коли це людині знадобиться. А знадобиться майже скрізь. Якщо не має такого уявлення при викладанні, ми можемо провести дуже цікаві тренінги, але ми не можемо гарантувати, що вони отримують такий результат, який нам потрібен», — наголошує Тетяна.

«Я ставлю собі за мету, що я не дам академічних знань з образотворчого мистецтва, я не навчу дітей історії мистецтва. Для того, щоб це зробити, мені довелося б закінчувати художню школу і навчатися цьому в інституті. Проте розумітися на мистецтві, любити мистецтво, навчитися читати мистецтво — в цьому я бачу свою місію.

Якщо подивитися навколо, ми всі з вами оточені медіатекстами. Усюди нас оточують тексти і мені хотілося б навчити дітей їх читати. І саме мій предмет дає таку можливість, долучити і навчити дитину, включаючи критичне мислення через різну систему запитань.

З учнями ми досліджуємо за матеріалами IREX, куди зникли картини з Горлівки, порівнюємо тексти українською та англійською мовами, складаємо ТОП найкращих художників. Мої учні страшенно люблять те, що вони називають «читати картину». Маю технологію, яку хочу представити, використовую її з радістю — це стратегія візуального мислення, яка чудово працює на учнях 5-9 класу. Її перевага полягає в тому, що вона спрямована на те, що сьогодні націлює НУШ», — ділиться Тетяна Водолазська, доцентка кафедри менеджменту освіти.

ПОППО — заклад післядипломної педагогічної освіти, який намагається відійти від формулювання «ми вчимо». Вчитель вже є певним професіоналом і посягати на те, що «ми вчимо» його є недопустимим для полтавського складу викладачів інституту. Вони працюють лише в полі післядипломної освіти, не займаються вищою освітою. Це треба розуміти, бо заклади післядипломної освіти функціонують по-різному. Для нас цільова аудиторія це саме педагогічні кадри.

Їхня місія — такий стратегічний пункт будь-якої освітньої організації в цілому. Вони доводять інновації до сталих трендів. Саме забезпечення інструментальної, методологічної сталості — їхня роль. Нікого не дивує, коли в них з'являються модулі з інфомедійної грамотності в програмах. Вони не вчать, а дають можливість відрефлексувати власні практики, поставити їх на новий рівень. Власне інфомедійну грамотність заводять як рефлексію педагогічної практики.

Основний інструмент роботи — це курси підвищення кваліфікації. У кожній програмі є модуль з ІМГ, тобто всі групи отримують мінімальний модуль. У деяких групах його більше. Комплексні тривалі курси, по-перше, дозволили імплементувати ІМГ всім категоріям педагогічних працівників. По-друге, є можливість підлаштовувати ІМГ під актуальний набір модулів, який стосується саме цієї спеціальності.

Дуже широко просувається тема ІМГ, тому що проводяться заходи в громадському секторі. Інститут працює часто з громадами має можливість поширювати ІМГ за межами закладу. Регіон має сильні професійні школи медіаграмотності, лідерства, емоційного інтелекту, освітнього середовища. Зіркові спеціалісти, створюють професійну школу.

За рахунок того, що на тренінгах IREX навчався увесь колектив, ІМГ проникає в ці професійні школи. Є навіть певний проєкт, який стосується громадських шкіл, там так само відведені модулі під ІМГ.

Впроваджується ІМГ і в управлінську діяльність. Людина повинна розуміти для чого їй це, і сучасний директор, керівник освітнього закладу, легко знаходить причини, чому необхідно вміти працювати з інформацією і які можуть бути наслідки, якщо не правильно прочитати якийсь документ, історію.

«Хочеться сказати, що дистанційні речі щось висвітлили, щось підкреслили.

У мене була мрія. Я хотіла, створити кабінет медіаосвіти. І от коли ця мрія здійснилася, то прийшло усвідомлення, що все змінилося. Сьогодні я розумію, що потрібно виділення галузей медіаграмотності. Бо це і кібербезпека, й етика, й цифрова грамотність. І в різних аудиторіях, коли ми працюємо, ми бачимо, що є різні запити.

Я усвідомлюю, що варто розширювати межі фактчекінгу, особливо в пандемію. Це потужне поняття, проте не універсальне, потрібно вміти цим займатися. У нас досі немає гарної аналітики. Коли я говорю про аналітику, то маю на увазі серйозніші дослідження. Без аналітики важко розвиватися. Без залучення сучасних наук — когнітивістики, нейронаук тощо. Універсальних рекомендацій як стати щасливим немає. Так само й універсальні рекомендації як працювати з інформацією, щоб бути медіаграмотним, успішним або розвинутим теж відсутні. Треба розуміти, як насправді це відбувається в реальній психіці та сьогодні», — підкреслює Тетяна Устименко.

«Завдяки отриманим знанням у проєкті, ми зробили два ключових акценти у своїй роботі. Перший — розвиток м'яких навичок, переконалися в тому, що цифровізація — це необхідно і потрібно кожному з освітян, в тому числі й керівникам ЗО. Другий напрямок — це відкрита популяризація державних сервісів.

Ми започаткували з директорами наповнення таблиці «Близьке-далеке середовище комунікації», тобто дистанційного навчання, його переваги і недоліки. Переваг виявилось більше. Це означає, що практична необхідність введення навичок ІМГ, пошуку альтернатив і саморозвитку має потужну силу.

Також був поштовх для започаткування YouTube-каналу [«Цифровий офіс»](#), де ми працюємо за кількома напрямками. Це освіта на дистанції, рубрика, присвячена професійній майстерності вчителя, розвитку ораторської майстерності. Коли освітяни можуть комунікувати шляхом такої взаємодії, це дуже важливо», — додає Вадим Пилипенко, доцент кафедри філософії та економіки освіти.

ІМГ в Полтавському ОІППО — це той процес, який неможливо повернути назад, це сталий тренд. Медіаосвіта давно стала загальною тенденцією, мастхевом. І більшість викладачів впевнено працюють у заданих параметрах змін.

Давайте прагнути до того, щоб медіаграмотність стала щоденним, родинним, обов'язковим заняттям!

Запис заходу: <http://surl.li/aypxr>

